

BOOK REVIEW

in [Polish]

Prokuratura i Prawo 11, 2011 pages 160-165 [Law journal in Poland]

by

[Professor, Dr.] Wojciech Filipkowski,
[Faculty of Law, University of Białystok, Poland]

of book J.P. Lomio, H Spang-Hanssen, G. D. Wilson, Legal research methods in the modern world: A Handbook (Prawnicze metody badawcze we współczesnym świecie: Podręcznik), Copenhagen 2010

The reviewed book is already in third edition. It contains extended material build on previous substantive.¹ Interestingly, the content therein is expanded to information on a corresponding web site,² including a comprehensive alphabetically ordered bibliography and additional tables that were included in the second edition. They were not printed in the third edition because of their volume. It is also an expression of publisher's and authors' care about the environment.

The authors of the book are three scientists who have taught at universities courses on legal subjects research methods. The first of these is J. Paul Lomio, the library director and lecturer at Stanford Law School (USA). He is a lawyer, and has a master degrees in law and maritime affairs, and librarianship. In addition, he is a specialist in the field of bibliographic sources, especially the analysis supported by IT solutions. He is

¹ An earlier issue of 2008 was entitled 'Legal Research Methods in the U.S. and Europe "

² <http://hssph.net/legalrm> website.

member of Westlaw Academic Advisory Board. Henrik S. Spang-Hanssen is a Danish Supreme Court Attorney-at-law. His professional experience results from the work as both a lecturer at American universities, and practicing lawyer for over 15 years. In scientific circles, he is considered an expert in the field of public international law concerning computer networks. George D. Wilson is a attorney-at-law, and has master degree in librarianship. Like the first author he has taught at Stanford Law School subjects such as Advanced Legal Research and the Foreign and International Legal Research. He has licenses to appear before the district courts in California and Washington. Already the short biographical notes about authors suggest that these are persons competent in the matter.

The direct cause of writing this book were two. First, in our contemporary, globalized world, it is difficult to find a problem, which suffice only solution to national law. In largely all kinds of social problems, political or economic considerations are the subject of the work of international bodies or various types of international agreements. Secondly, in relation to the emerging trend since 2001, teaching at American universities and foreign students of international legal systems it became necessary to make a teaching manual.³

The reviewed publication consists of an introduction, 12 chapters, grouped in five parts and an extensive attachment. Each chapter ends with a list of literature or websites relating to the matter described. The already mentioned rich bibliographic database/correspon-

³ In the book reviewed are examples of syllabi of classes for students of American, European or from other parts of the world, in which this book could be used.

ding website is an asset. The book has 453 pages.

Although the basic assumption that this is a helpful guide in conducting objects of specialization in law school, this item reviewed here is trying to go beyond this scheme. Extensive experience of the authors allowed them to make a number of insights about the similarities and differences of the continental system and customary, as well as other legal systems in the world.

The first part is a kind of introduction to the whole issue. It consists of an introduction, the characteristics of the systems (family) legal requirements of foreign law and the study of comparative legal research methods.

The authors suggest that there are basic differences (or less similarities) between different legal systems. They point out in particular the proper interpretation of positive law or customary law. This can not be done in a proper manner, not knowing what are the sources of law and sources of information on the law, including in the context of the history and traditions of individual countries, the structure and responsibilities of their bodies. At the same time it warn against making superficial and simplistic analysis.

From reviewer's point of view, it should be noted that the authors even if they are quoting extensive literature on the subject have not indicated to which of the families of law (*legal families*) include the legal systems of countries of Central and Eastern Europe. The examples given relate only to the countries of Western Europe and Scandinavia, as well as systems based on religious norms, such as Islamic or Hindu. To a certain extent is compensated by the general description of European Union law in other parts of the reviewed book.

The authors draw attention to two basic reasons for comparative law research. The first one is the nature of the legislation. Often, when working to reform the national law or the development of new international agreements the individual states adopt different solutions. This leads to adopting certain principles or legal solutions. The second context is a theoretical, scientific. It is designed to raise the level of knowledge on the person or persons conducting comparative legal research. The authors emphasize the practical importance of comparative research is not only the letter of the law, but also its social context, cultural, economic, etc. The effect should be to understand the theoretical and practical aspects of the analyzed institutions, law, regulation, change in national, regional or universal, and unification of law the effective resolution of legal and institutional problems arising in relations between different legal systems.

The second part relates to the common law system. It consists of two chapters. The first one is devoted to research methods in the United States, and the second to UK law. From the standpoint of a Polish reader, it seems that this part is most interesting, because we approach foreign legal system.

The authors draw attention to the fact that one of the fundamental errors of European lawyers' use of precedents of state or federal laws without checking their validity, by use of the procedures developed by the Frank Shepard (or used in the product *KeyCiting*). They are based on analysis of what has so far been promulgated on this subject, predicate or written. However, breaking out some solutions to their historical and scientific context usually leads astray of the law.

The chapter on the American law

is the most extensive in comparison with others. The authors extensively inform about the legislative process, state and federal case law, the publication of statutory law and judicial decisions, the organizational structure of the legislative, executive and judicial. They stress the importance for this system, sources of information on the law in the form of collections of laws, contracts, judgments, encyclopedias, dictionaries, etc. Thus, it is not surprising that lawyers must have the skills and tools to search these collections of information. This has led to the development of a range of services (often via a computer) that allow you to effectively and quickly find needed information. The authors explicitly mention the name of such systems, emphasizing their invaluable utility, such as LexisNexis, Westlaw, and web pages, blogs and websites: Law.gov, Justia.com, Bloomberg Law, Occam, Inc., HeinOnline.

An interesting solution is for a Polish reader - mentioned above - *to Shepardize a case*. It involves checking two aspects. First, the lawyer should examine the history of the case (ruling), which allows to answer the question whether it is still valid. Secondly, you should gather a list of cases following it (judgments), which relied on it and either confirmed or criticized it (in whole or in part). Moreover, this type of service - offered by two companies LexisNexis and Westlaw - also provide other sources of information about the issue. Only proper conduct of these operations gives us the opportunity to properly assess the importance of the case (a decision) and continue its use. The authors also emphasize the importance of footnotes and citations of scientific papers in the U.S. In their view, they are just as important as the basic text of the work.

The chapter on English law and its sources is not as large. Similarly, as was the case above, the authors describe the organizational structure of the legislature and the judiciary, and the effects of their activities in the form of laws and rulings. Also is indicated, where you can inquire about the primary and secondary sources of English law.

The third part concerns the continental law system. It consists of three chapters. The first is devoted to research methods typical of the system. The second chapter the authors deal with Russian law and its specific features. In the third chapter the authors deal with the already above mentioned legal sources and other resources related to the functioning of the European Union.

Already at the beginning the authors stipulate that the part is written for American lawyers and students who want to know the legal culture of continental Europe. They consistently seek to characterize this system by identifying and allergy problems that may arise during the interpretation of its provisions raised by lawyers in different legal culture. Also presented the basic principles of the political system operating in most European countries in the constitution and the legislative, executive and judicial. The authors point out, however, that in different countries may appear some additional differences, specific solutions. Therefore, also provide a list of publications in English on political and legal system for some European countries.⁴

---

⁴ In the Polish case is mentioned collective work: S. Frankowski, A. Bodnar (red.), Poland – Introduction to Polish Law, Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kluwer Law International, Kraków 2005. Meanwhile, the reviewer has recently published in English a Handbook to presently Polish law: W. Dajczak, A. J. Szwarz, P. Wiliński (red.), Handbook of Polish Law, ParkPrawo, Warszawa–Bielsko-Biała 2011.

Extremely brief and thus not adequately presented is the legal system of Russia. In addition to basic information, the authors refer the reader to several databases containing information about the principles governing creation and application of law, as well as legal acts translated into English. Similarly, the Chinese legal system is treated in part four of the book. These are undoubtedly the weakest reviewed chapters of the book. In subsequent editions should be expected extension of information on these two legal systems, which would be of benefit to the reader of scientific books and information, as well as the educational value would be important for lawyers from different countries.

While the next chapter dedicated to the European Union is very well developed, although the authors stipulate that the depth of information surely require much more space than in a single university course covering various legal systems. After the turn, they represent the history and legal basis for the EU, individual institutions operating within its framework, sources of law, sources of information about EU law (place of publication, including Internet sources), how to cite and rely on the acts of EU law and judicial decisions. Included in this section is information that certainly can be useful not only for American lawyers and students. The chapter is written in such a way that also Europeans can get help to understand the legal system of the Union.

Part five contains selected aspects of international concerns. The first of these chapters refers to sources of information on international public law, while the second contains data on sources of information on selected international organizations. Parts of the prac-

tical considerations of a theoretical nature precede the showing historical context, theoretical and philosophical of international law. The authors carefully calculate the source of this right, and then advise where to get knowledge about the content of international regulations and how they should be interpreted. However, the authors themselves point out that the considerations contained in this section are introductory to the problems without much ambition to cover completely the whole subject. This is particularly evident in the last chapter on international organizations. It occupies only two pages.

An Appendix consists of: a list of basic terms and abbreviations used in handbook, the rules of American bibliographical citation, list of American federal courts, a system of classification of the American Library of Congress and some popular legal database Westlaw, sample syllabi on legal subjects of research methods in the United States, European Union and in other legal systems described in the book, a list of tables, index of authors and subject headings.

The reviewer recommends with reference to a number of substantive arguments, as well as practical reasons, given above that the gaps and limitations identified will be limited in future editions.

It is rare to read papers on different systems of law written by authors who practice in interpretations and application of each of them (the systems). Referring to the work as presented by the authors may works a supplement to the tradition of study of jurisprudence such as for example knowledge of law, international law and the law of European Union. Moreover, it is useful for students and lawyers - especially those

who operate actively in the field of international relations.

It can also reflect on the pertinence of the introduction to law schools' plans on new subjects of specialization. Because of the growing importance of knowledge concerning the comparison of the different regulatory and legal systems of countries, students, graduate students and faculty should have at least basic knowledge in this field. It is very important that many scientific papers trying to expand their business logic, theory of comparative legal aspects. To be able to reach the correct conclusions, it is necessary to know the motive for theoretical and practical aspects of their functioning. It is also important in today's legal relations with foreign countries, and reviewed book provides such knowledge.

RECENZJE

Wojciech Filipkowski

Recenzja książki J. P. Lomio, H. S. Pang-Hassena, G. D. Wilsona, *Legal Research Methods in a Modern World: a Coursebook (Prawnicze metody badawcze we współczesnym świecie: Podręcznik)*, Kopenhaga 2010

Recenzowana książka jest już jej trzecim wydaniem. Zawiera ona rozszerzony względem poprzednich materiał merytoryczny¹. Co ciekawe, zawarte w niej treści zostały poszerzone o dostępne dla wszystkich informacje zawarte na dedykowanej stronie internetowej², m.in. kompleksową bibliografię uporządkowaną alfabetycznie oraz dodatkowe tabele, które były zamieszczone w wydaniu drugim. Nie znalazły się one w wersji drukowanej podręcznika ze względu na ich objętość. Jest to także wyraz dbałości wydawnictwa i autorów o środowisko naturalne.

Autorami książki są trzech naukowcy, którzy w swoje kariery zawodowej prowadzili przedmioty uniwersyteckie poświęcone prawniczym metodom badawczym. Pierwszy z nich jest J. Paul Lomio, dyrektor biblioteki i wykładowca w Stanford Law School (USA). Jest on doktorem nauk prawnych, a także magistrem z zakresu prawa i spraw morskich oraz bibliotekarstwa. Ponadto, jest specjalistą z zakresu analizy źródeł bibliograficznych zwłaszcza wspieranych przez rozwiązania informatyczne. W chwili obecnej pracuje w West Academic Advisory Board. Henrik S. Spang-Hanssen jest prawnikiem pracującym m.in. dla duńskiego Sądu Najwyższego. Jego doświadczenie zawo-

---

¹ Wcześniejsze wydania z 2008 r. było zatytułowane "Legal Research Methods in the U.S. and Europe".

² Strona internetowa <http://hssph.net/legalrm>.

dowe wynika z pracy w charakterze zarówno wykładowcy na uczelniach amerykańskich, jak i praktykującego ponad 15 lat prawnika. W kręgach naukowych jest uznawany za eksperta z dziedziny międzynarodowego prawa publicznego dotyczącego sieci komputerowych. George D. Wilson jest zarówno doktorem nauk prawnych, jak też magistrem bibliotekarstwa. Podobnie jak pierwszy z autorów wyładał na Stanford Law School takie przedmioty jak *Advanced Legal Research* oraz *Foreign and International Legal Research*. W swojej karierze występował przed sądami okręgowymi w Kalifornii i Waszyngtonie. Już te krótkie notki biograficzne o autorach wskazują, że są to osoby kompetentne w zakresie opisywanych przez siebie materii.

Bezpośrednie przyczyny napisania tego podręcznika były dwie. Po pierwsze, we współczesnym nam, zglobalizowanym świecie trudno jest znaleźć taki problem, do którego rozwiązania wystarczałoby tylko prawo krajowe. W dużej mierze wszelkiego rodzaju problemy społeczne, polityczne czy ekonomiczne są przedmiotem pracy organów międzynarodowych lub różnego rodzaju porozumień międzynarodowych. Po drugie, w związku pojawiającym się od 2001 r. trendem na uczelniach amerykańskich uczenia studentów obcych i międzynarodowych systemów prawnych zaistniała konieczność przygotowania odpowiedniego podręcznika³.

Recenzowana publikacja składa się z wprowadzenia, 12 rozdziałów pogrupowanych w pięciu części oraz rozbudowanego załącznika. Każdy rozdział kończy się spisem literatury lub stron internetowych odnoszących się do opisywanej materii. Już samo zgromadzenie tak bogatej bazy bibliograficznej jest atutem recenzowanej pozycji. Całość liczy 453 strony.

Pomimo podstawowego założenia, iż jest to podręcznik pomocny przy prowadzeniu przedmiotów specjalizacyjnych na studiach prawniczych, to recenzowana pozycja stara się wykraczać poza ten schemat. Bogate doświadczenie autorów pozwoliło im na sformułowanie szeregu spostrzeżeń co do podobieństw i różnic systemu kontynentalnego oraz zwyczajowego, a także innych systemów prawnych na świecie.

Część pierwsza stanowi swego rodzaju wprowadzenie do całości zagadnienia. Składa się na nią wstęp, charakterystyka systemów (rodzin) prawnych, wymogów studiowania prawa obcego oraz prawnoporównawczej metody badawczej.

Autorzy co jakiś czas wskazują podstawowe różnice (lub rzadziej podobieństwa) między poszczególnymi systemami prawnymi. Zwracają uwagę w szczególności na właściwe interpretowanie przepisów prawa stanowionego lub zwyczajowego. Nie można tego zrobić w sposób prawidłowy, nie wiedząc, jakie są źródła prawa i źródła informacji o prawie, także w kontekście

---

³ W recenzowanej książce znajdują się przykładowe sylabusy zajęć dla studentów amerykańskich, europejskich lub z innych części świata, w których to ten podręcznik mógłby zostać wykorzystany.

historii i tradycji poszczególnych państw, struktury i zakresu kompetencji ich organów. Jednocześnie przestrzegają przed dokonywaniem powierzchownych i uproszczonych analiz.

Z naszego punktu widzenia należy zauważyć, iż Autorzy – przytaczając bogatą literaturę przedmiotu – nie wskazują, do której z rodzin prawa (*legal families*) należą systemy prawne krajów Europy Środkowej i Wschodniej. Podawane przykłady dotyczą jedynie państw z Europy Zachodniej i krajów skandynawskich, a także systemów opartych o normy religijne, np. islamskich czy hinduistycznych. Do pewnego stopnia jest to rekompensowane szerokim opisem prawa Unii Europejskiej w dalszych częściach recenzowanej pozycji.

Autorzy zwracają uwagę na dwa podstawowe powody badań prawnoporównawczych. Pierwszy z nich ma charakter legislacyjny. Często podczas prac reformujących prawo krajowe lub podczas prac nad nowymi umowami międzynarodowymi sięga się do rozwiązań poszczególnych państw. Prowadzi to do zaadoptowania wybranych zasad lub rozwiązań prawnych. Drugi z kontekstów ma charakter teoretyczny, naukowy. Służy on podniesieniu poziomu wiedzy osoby lub osób prowadzących badania prawnoporównawcze. Autorzy podkreślają doniosłość praktyczną prowadzenia badań komparatystycznych nie tylko samej litery prawa, ale także jej kontekstu społecznego, kulturowego, ekonomicznego itd. Ich efektem powinno być zrozumienie teoretycznych i praktycznych aspektów analizowanej instytucji, prawa, regulacji; zmiana prawa krajowego, regionalnego lub uniwersalnego oraz unifikacja prawa w zakresie efektywnego rozwiązywania problemów prawnych i instytucjonalnych pojawiających się w relacjach między różnymi systemami prawnymi.

Część druga dotyczy systemu prawa zwyczajowego. Składają się na nią dwa rozdziały. Pierwszy z nich jest poświęcony metodom badawczym w Stanach Zjednoczonych; zaś drugi – brytyjskim źródłom prawa i innym jego zasobom. Z punktu widzenia rodzimego czytelnika wydaje się, że ta część jest najbardziej interesująca, gdyż przybliży obcy nam system prawa.

Autorzy zwracają uwagę na fakt, iż jednym z podstawowych błędów europejskich prawników jest korzystanie z precedensów czy ustaw stanowych lub federalnych bez sprawdzenia ich ważności, mocy obowiązywania za pomocą procedur opracowanych przez Franka Sheparda (lub zastosowanych w produkcie *KeyCiting*). Polegają one na analizie tego, co do tej pory zostało na ten temat uchwalone, orzeczone lub napisane. Natomiast, wyrwanie pewnych rozwiązań z ich kontekstu historycznego i naukowego prowadzi zwykle na manowce prawa.

Rozdział poświęcony prawu amerykańskiemu jest najbardziej rozbudowanym w porównaniu z innymi. Autorzy obszernie scharakteryzowali proces legislacyjny, orzecznictwo stanowe i federalne, zasady publikacji prawa sta-

nowionego oraz wyroków sądowych, strukturę organizacyjną władzy ustawodawczej, wykonawczej i sędziowskiej. Podkreślają oni znaczenie dla tego systemu źródeł informacji o prawie w postaci zbiorów ustaw, umów, orzeczeń, encyklopedii, słowników itp. Tym samym nie dziwi fakt, iż prawnicy muszą mieć umiejętności i narzędzia pozwalające na przeszukiwanie tychże zbiorów informacji. Prowadzi to do rozwoju szeregu usług (często o charakterze informatycznym), które pozwalają na skuteczne i szybkie wyszukiwanie potrzebnych informacji. Autorzy wprost wymieniają z nazwy takie systemy, podkreślając ich nieocenioną przydatność, np. LexisNexis, WestLaw, a także strony, blogi i serwisy internetowe: Law.gov, Justia.com, Bloomberg Law, Occam, Inc., HeinOnline.

Ciekawym dla nas rozwiązaniem jest – wspomniana wyżej – shepardyzacja sprawy (*to Shepardize a case*). Polega ono na sprawdzeniu dwóch aspektów. Po pierwsze, prawnik powinien przeanalizować historię danej sprawy (orzeczenia), co pozwala odpowiedzieć na pytanie, czy jest ona jeszcze obowiązująca. Po drugie, powinno się zebrać listę następujących po niej spraw (orzeczeń), które powoływały się na nią i albo potwierdzały, albo krytykowały ją (w całości lub w części). Ponadto tego typu usługi – oferowane przez dwie firmy LexisNexis i WestLaw – podają także inne źródła informacji o kazusie. Dopiero prawidłowe przeprowadzenie tych czynności daje nam możliwość właściwej oceny znaczenia danej sprawy (orzeczenia) i dalszego jej wykorzystania. Autorzy podkreślają także znaczenie przypisów i cytowań w amerykańskich pracach naukowych dotyczących wybranych kwestii prawnych. Ich zdaniem są one nie mniej ważne niż tekst zasadniczy pracy.

Rozdział poświęcony prawu angielskiemu oraz jego źródłom nie jest już tak obszerny. Podobnie, jak miało to miejsce wyżej, autorzy opisali strukturę organizacyjną władzy ustawodawczej i sędziowskiej oraz efekty ich działalności w postaci ustaw i orzeczeń. Wskazano także, gdzie można zasięgnąć wiadomości o pierwszo- i drugoplanowych źródłach prawa angielskiego.

Część trzecia dotyczy systemu prawa kontynentalnego. Składają się na nią trzy rozdziały. Pierwszy jest poświęcony metodom badawczym typowym dla tego systemu. Drugi rozdział autorzy poświęcili prawu rosyjskiemu i jego cechom specyficznym. W trzecim rozdziale tej części podręcznika autorzy wyszczególnili źródła prawne i inne zasoby związane z funkcjonowaniem Unii Europejskiej.

Już na samym początku Autorzy zastrzegają, iż część ta jest pisana dla amerykańskich prawników i studentów chcących poznać kulturę prawną kontynentalnej Europy. Konsekwentnie starają się scharakteryzować ten system poprzez wskazanie i uczulenie na problemy, jakie mogą pojawić się w trakcie interpretacji jego przepisów przez prawników wychowanych w innej kulturze prawnej. Przedstawili także podstawowe zasady ustrojowe funkcjo-

nujące w większości państw europejskich w zakresie ustroju oraz władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej. Autorzy zwracają jednak uwagę na fakt, iż w poszczególnych krajach mogą pojawiać się pewne dodatkowe różnice, specyficzne rozwiązania. Dlatego też podają również listę opracowań w języku angielskim na temat systemu politycznego i prawnego odnośnie niektórych krajów europejskich⁴.

Niezwykle skrótowo i przez to w sposób niewystarczający przedstawiono system prawny Rosji. Poza informacjami podstawowymi, Autorzy odsyłają czytelnika do kilku baz danych zawierających informacje o zasadach rządzących tworzeniem i stosowaniem prawa, a także aktów prawnych przetłumaczonych na język angielski. Podobnie potraktowano chiński system prawa w części czwartej podręcznika. Są to niewątpliwie najłabsze rozdziały recenzowanej książki. W kolejnych wydaniach należałoby oczekiwać rozszerzenia informacji na temat tych dwóch systemów prawnych, co byłoby z korzyścią dla warstwy naukowej i informacyjnej książki, jak również miałoby istotną wartość edukacyjną dla prawników z różnych krajów.

Natomiast kolejny rozdział poświęcony prawu Unii Europejskiej jest bardzo dobrze opracowany, aczkolwiek Autorzy zastrzegają, iż dogłębne jego poznanie wymaga na pewno o wiele więcej czasu niż w ramach jednego przedmiotu uniwersyteckiego obejmującego różne systemy prawne. Po kolei przedstawiają oni historię i podstawy prawne UE; poszczególne instytucje funkcjonujące w jej ramach; źródła prawa; źródła informacji o prawie unijnym (miejsce publikacji, w tym źródła internetowe); sposoby cytowania i powoływania się na akty prawa unijnego oraz orzeczenia sądowe. Zawarte w tym rozdziale informacje na pewno mogą się przydać nie tylko amerykańskim prawnikom i studentom. Sposób przedstawienia ich pomógłby i samym Europejczykom w zrozumieniu systemu prawnego Unii.

Część piąta dotyczy wybranych aspektów międzynarodowych. Pierwszy z zawartych tutaj rozdziałów odnosi się do źródeł informacji o międzynarodowym prawie publicznym, natomiast drugi zawiera dane o źródłach informacji dotyczących wybranych organizacji międzynarodowych. Części praktyczne poprzedzają rozważania natury teoretycznej ukazujące kontekst historyczny, teoretyczny oraz filozoficzny prawa międzynarodowego. Autorzy skrupulatnie wyliczają źródła tego prawa, a następnie radzą skąd czerpać wiedzę o treści regulacji międzynarodowych, i jak należy je interpretować. Sami jednak zastrzegają, iż rozważania zawarte w tej części mają charakter wprowadzający do problematyki, bez większych ambicji na wyczerpanie te-

⁴ W przypadku Polski wymieniona jest praca zbiorowa: S. Frankowski, A. Bodnar (red.), Poland – Introduction to Polish Law, Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kluwer Law International, Kraków 2005. Tymczasem mamy wydany ostatnio najświeższy podręcznik do polskiego prawa po angielsku: W. Dajczak, A. J. Szwarz, P. Wiliński (red.), Handbook of Polish Law, ParkPrawo, Warszawa–Bielsko-Biała 2011.

matu. Jest to szczególnie widoczne w ostatnim rozdziale poświęconym organizacjom międzynarodowym. Zajmuje on zaledwie dwie strony.

Na załącznik składa się: wykaz podstawowych pojęć i skrótów użytych w podręczniku; zasady cytowania amerykańskich pozycji bibliograficznych, orzeczeń sądów stanowych i federalnych; system klasyfikacji amerykańskiej Biblioteki Kongresu oraz popularnej bazy prawniczej WestLaw; przykładowe sylabusy przedmiotów dotyczących prawniczych metod badawczych w Stanach Zjednoczonych, Unii Europejskiej i w pozostałych systemach prawnych opisywanych w podręczniku; wykaz tabel, indeks autorów i haseł przedmiotowych.

Jest to godna polecenia pozycja ze względu na szereg argumentów merytorycznych, jak i praktycznych. Należy żywić nadzieję, że dostrzeżone braki lub ograniczenia wynikające z formuły opracowania zostaną usunięte w kolejnych wydaniach.

Rzadko się zdarza czytać opracowania dotyczące różnych systemów prawa napisane przez autorów mających praktykę w interpretowaniu i stosowaniu przepisów każdego z nich. Recenzowane opracowanie może stanowić literaturę uzupełniającą do przedmiotów przewidzianych planem tradycyjnych studiów z zakresu np. prawoznawstwa, prawa międzynarodowego, prawa unijnego. Ponadto, korzystać z niej mogą aplikanci oraz prawnicy – zwłaszcza ci, którzy funkcjonują w sposób aktywny w obszarze stosunków międzynarodowych.

Można zastanowić się także nad zasadnością wprowadzenia do planów studiów prawniczych nowych przedmiotów specjalizacyjnych. Z racji rosnącego znaczenia wiedzy dotyczącej porównywania regulacji różnych systemów prawnych czy krajów, studenci, doktoranci, jak i pracownicy nauki powinni mieć przynajmniej podstawową wiedzę z tego zakresu. Jest to o tyle istotne, że wiele prac naukowych stara się wzbogacić swoją warstwę merytoryczną, teoretyczną o aspekty prawoporównawcze. Aby można było dochodzić do prawidłowych wniosków, konieczna jest wiedza o podstawach teoretycznych, jak i praktycznych aspektów ich funkcjonowania. Jest ona ważna także we współczesnym obrocie prawnym z zagranicą, a recenzowana pozycja taką wiedzę zapewnia.